

SZTE hírek > Hírchívum > 2020. November

Szent-Györgyi Albert nevének hangsúlyozása emeli az SZTE centenáriumi ünnepségének fényét

2020. november 17.

Szent-Györgyi Albert nevének hangsúlyozása emeli a Szegedi Tudományegyetem centenáriumi ünnepségének fényét – fogalmaz Prof. Dr. Lázár György, az SZTE ÁOK dékánja az egyetem névváltoztatásról szóló konszenzusos dékáni kollégiumi javaslat kapcsán. Véleménye szerint Szent Györgyi Albert, Szeged és az szegedi egyetem nevei mára elválaszthatatlanok egymástól.

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

- A Szegedi Tudományegyetem korábbi névváltoztatási javaslatának fókuszában Szent-Györgyi Albert szerepel. Mi indokolta, hogy őrá essen a választás?

- Nem gondolom, hogy Szent-Györgyi Albert különleges személyiségének, munkásságának jelentőségét le lehetne vagy kellene szűkíteni csupán az Általános Orvostudományi Karra. Ő a magyar tudományos élet máig egyetlen olyan képviselője, aki hazai kutatásaiért kapta meg 1937-ben az élettani-orvosi Nobel-díjat, ezért a Szegedi Tudományegyetem közel száz éves történetének rendkívül fontos, és méltán kiemelkedő alakja volt. Mint tudjuk, az elmúlt évtizedekben egyetemünk többször váltott már nevet: 1921-ben a Kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem négy fakultása költözött át Szegedre, és kezdődött el itt az oktatás, valamint a másik fontos dátum, amikor 1940-ben, a második bécsi döntést követően Horthy Miklós nevét vette fel az intézmény. Az egyetem történetének további jelentős fejleménye volt, amikor a trianoni ország csonkítást követően a magyar kormányzat a szegedi felsőoktatás helyzetét és lehetőségeit is szerette volna jelentős mértékben megerősíteni. Ismeretes, hogy ezen elképzelés gyakorlati megvalósítása gróf Klebelsberg Kunó nevéhez fűződik, és e gondolat jegyében kapott meghívást 1930-ban a szegedi Orvos Vegytani Intézet vezetésére a már akkor komoly nemzetközi ismertséggel és kitekintéssel rendelkező Szent-Györgyi Albert, aki később az orvosi kar dékánjaként is tevékenykedett, majd 1941-42-ben az egyetem rektorának választották. Az ő neve egybeforr a szegedi egyetemmel. Hírnevének, tudományos elismertségének köszönhetően került fel a nemzetközi tudomány jelképes térképére intézményünk, és ezáltal vált nemzetközileg is ismerté Szeged városa. Jómagam sok generációs szegediként rendkívül büszke vagyok városunkra. Fontos tudatosítanunk Nobel-díjas tudósunk óriási szerepét, hogy valójában az ő munkásságának köszönhetően kapott hírt először a világ, hogy bizony létezik valahol Magyarországon, a hármaskör csücskében egy kicsi város, ahol komoly tudományos eredménnyel büszkélkedő egyetem működik. De úgy is fogalmazhatunk, hogy a város egykori „tudományos piárosaként” még Szeged büszkeségét, a szegedi piros paprikát is ráemelte a világ szellemi horizontjára, amikor a Nobel-díjat érő C-vitamint kivonta belőle.

- Említette, hogy Szent-Györgyi Albert személyiségének jelentőségét nem szeretné az orvostudományi karra leszűkíteni. Azonban kétségtelen, hogy éppen ezen, és a többi egészségtudományi karon övezi a legnagyobb tisztelet, és él leginkább napjainkban is a „legendás professzor” képe, tudományos öröksége. Sokszínű alakjának egy-egy részletének felidézésekor mi az a plusz, amitől ez a régi kép ma is eleven és izgalmas?

- Szent-Györgyi Albert egy rendkívül különleges, intuitív és sugárzó tehetségű, reneszánsz érdeklődésű személyiség volt, aki nemcsak a tudományok iránti nyitottsága révén volt közismert, hanem emellett szenvedélyesen szerette a művészeteket, a színházat, a költészetet, vagy az építészetet, és még a sportot is. Olyan tudós humanista volt, akit csak szeretni lehet. Ha közéleti szerepvállalásaira gondolunk, akkor fel kell idéznünk, amikor élete kockáztatása árán 1943-ban a magyar kormány megbízottjaként titkos tárgyalásokat folytatott az angolokkal az ország kiválásáról a német szövetségből. Bátor és egyben pacifista szemlélete egész életén át elkísérte, és biztos belső szellemi és morális irányítúként vezette döntéseiben. Közismert Psalmus Humanus című csodálatosan megrendítő imádsága, amelyben istenfélő emberként vallott teremtésről és az életről magáról. A társadalmi problémák iránti érzékenysége is megmutatkozik Az örült majom című írásában, amelyben a különböző államok vezetőinek felelősségét boncolgatja, hogy mennyiben vagyunk felelősek a saját életünkért, a környezetünkért és a jövőnkért.

- Az Örült majom című könyvében Szent-Györgyi a vietnámi háborúk árnyékában a nemzetközi politikai összefogást szorgalmazva kérdezte, hogy „Képes lesz-e túlélni az emberiség a ma élő emberek mesterkedéseit, akik - úgy látszik - gyakran inkább örült majomként, mint épeszű emberként cselekszenek?” Ez sajnos örök téma.

- Ebben az írásban párhuzamot találok a pusztulás elkerülése érdekében a közösségi és egyéni felelősség vállalás szellemében fogant gondolkodás és a mai covid pandémia keltette kérdések között. A tudományos világ előtt egyáltalán nem volt ismeretlen egy vírus pandémia esetleges megjelenése. Nagyon sokan előre figyelmeztettek a veszélyre. Most világszerte drámai események szemtanúi és résztvevői vagyunk. Szent-Györgyi Albert felelős gondolkodásmódja és életszemlélete számunkra is irányítúként szolgálhat még ebben a nehéz időszakban is: ha előre látunk egy problémát, lehetőleg előzzük meg a kibontakozást, vagy ha már megtörtént, akkor alaposan készülünk fel rá, hogy mindez még egyszer ne történhessen meg. Mindez kicsit rímel a világhírű, 94 éves angol természettudós, Sir David Attenborough tanúvallomására az *Egy élet a bolygónkon* című filmjében elhangzottakra, miszerint az emberiség a jelenlegi életformájával elpusztítja a Földet és az élővilágot. Ennek már sajnos látszanak a jelei. Visszatérve a Szent-Györgyi párhuzamra, a társadalmi érzékenysége annyira eleven volt, hogy különböző sorsfordító időszakokban még a saját élete kockáztatása árán is volt bátorsága kimondani az igazságot. Ez az igazságkeresés mindig felülírta a saját egyéni életére kivetített negatív hatásokat, soha nem mérlegelte, hogy emiatt esetleg börtönbe zárhatják vagy elvehetik tőle a kutatási támogatást. Ezért is csodálatra méltó az ő élete. Az egyetem szenátusa elé

terjesztett névváltoztatási javaslat éppen erről a Szent-Györgyi Albert féle szellemi és morális iránytűről beszélt, hangsúlyozva, hogy az egyetem diákjainak, nekünk oktatóknak, orvosoknak nemcsak jelenleg, de a jövőben is szükségünk lesz rá.

- Miért most tettek javaslatot az egyetem nevének megváltoztatására? Mi volt az időzítés oka?

- Jövőre ünnepeljük a Szegedi Tudományegyetem centenáriumát, és ez a 100 éves évforduló kitüntetett alkalom az egyetem történetében. Egyetemünk egy Interdiszciplináris Kiválósági Központ is egyben, Magyarország egyik, ha nem a legjobb egyeteme. A Szegedi Tudományegyetem értékét, tudományos rangját elsősorban az oktatók és kutatók kiváló munkája és teljesítménye határozza meg. Természetesen nemcsak Szent-Györgyi Albert volt kiemelkedő alakja egyetemünknek, hanem nagyon sok más tudományterületen tevékenykedő oktatóra és kutatóra is büszkék lehetünk. A Nobel-díjhoz mérhető tudományos elismerésben azonban más nem részesült. Véleményem szerint Szent-Györgyi Albert nevének szerepeltetése csak erősítheti az egyetemet és Szegedet is. Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy már korábban is jeleztük, a Szeged szó ne kerüljön ki az egyetem megnevezéséből, ragaszkodnunk kell hozzá, hiszen világszerte ezzel a névvel együtt ismerik fel és azonosítják egyetemünket.

- Az egyeztetési folyamat mikor és hogyan indult el?

- Több fórumon még a nyáron elindult az egyeztetés, majd először júniusban terjesztettük a dékáni tanács elé. Már akkor is több kar dékánja jelezte, hogy kritikai észrevételeik vannak a változtatással kapcsolatban, és ezt gyakorlatilag az őszi szenátusi döntés megerősítette. Látható volt, hogy vannak, akik nem tudnak azonosulni ezzel az elképzeléssel, ez az azonosulás vagy annak hiánya azonban nagyon lényeges szempont egy ilyen jelentős döntés meghozatalában. Ezért az egyetem Dékáni Kollégiuma kompromisszumos megoldást keresett, és konszenzusos megegyezéssel úgy döntött, hogy az egyetem neve állandó jelzöt kap: „Szent-Györgyi Albert Egyeteme” megnevezéssel, és az orvosi kar felveszi Nobel-díjas tudósunk nevét: „Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Kar” elnevezést használja majd.

- Hogyan értékeli az eddigi döntéseket?

- Valójában karunk visszakapja a nevét, ennek pedig nagyon-nagyon örülök! Hiszen az orvosi, és más egészségtudományi karok oktatói, kutatói és diákjai már régen szívükbe zárták az egykori Nobel-díjas rektor személyét, a mai napig aktívan ápolják a professzor emlékét. A hivatalos jogi engedélyeztetéseket követően jövő év őszétől változhat meg az intézmények elnevezése, és ennek köszönhetően ennél szebb centenáriumi ünnepet el sem tudok képzelni! Méltó módon fogjuk megünnepelni egyetemünket, és az egyetem nevéhez illesztett állandó jelzővel Szent-Györgyi Alberthez való kötődésünket is kifejezésre juttatjuk.

- Mi ennek a jelentősége?

- A Nobel-díj átadásakor, 1937-ben, és az azt követő időszakban egy vesztes háború után felszabdalt ország próbált újjászületni és szellemileg is megerősödni. Ebben a helyzetben óriási a jelentősége, hogy egy Magyarországon iskolázott kutató egy országhatáron belüli magyar egyetemen tudott felmutatni olyan magas színvonalú kutatási eredményt, amely napjainkban is mérföldkő. Szent-Györgyi Albert tudományos teljesítménye nemzetközi szinten is bizonyította a hazai, és nem utolsósorban a szegedi tudományos élet és kutatás kiválóságát. Bennünket ez arra kötelez, hogy ezt mi is igazoljuk, és örömmel mondhatom, az eredményeink most is kiválóak. Reményeink szerint a Szegedi Tudományegyetemen jelenleg is folyó komoly fejlesztések még tovább bővítik a kutatás és az oktatás színvonalát és lehetőségeit. Bízunk abban, hogy a konszenzusos dékáni kollégium egyetértésével meghozott névváltoztatási javaslatokat a szenátus elfogadja, és így méltó módon fogjuk jövőre megünnepelni a Szegedi Tudományegyetem centenáriumát. Amit a dékáni tanáccsal közösen eldöntöttünk, az valósággá válik.

SZTEinfo - Lévy Gizella
Fotó: Bobkó Anna

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

Kövess minket!

1956. október 20.: „a MEFESZ szikrát adott a forradalmi eseményeknek”
(/egyetemtortenet/1956-oktober-20-mefesz?objectParentFolderId=19413)
2020. október 20.

„A szövetség célja az, hogy az egyetemokről és főiskolákról kikerülő

Az emlékezés titkát kutatják az SZTE szakemberei (/sztehirek/2019-augusztus/emlekezes-titkat?objectParentFolderId=19426)
2019. augusztus 07.

Berényi Antal, az SZTE Általános Orvostudományi Kar Élettani Intézet

